

Nr 111.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk; given Stockholms slott den 6 mars 1942.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Gustaf Andersson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 mars 1942.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Andersson:

I skrivelse den 19 november 1941, nr 481, bemyndigade riksdagen i enlighet med Kungl. Maj:ts i proposition den 17 oktober 1941, nr 305, framlagda förslag Kungl. Maj:t att godkänna ett i statsrådsprotokollet för kommunikationsärenden sistnämnda dag omnämnt avtal mellan vattenfallsstyrelsen samt Krångede aktiebolag och aktiebolaget Svarthälsforsen om gemensam utbyggnad av en ny stamlinje mellan Krångede, Hammarforsen, Stadsforsen, Torps-

hammar, Ljusdal och Horndal. Genom beslut den 21 november 1941 har Kungl. Maj:t godkänt avtalet.

Avtalet innebär, att utöver de två av vattenfallsstyrelsen respektive Krångede aktiebolag nu ägda 220 kV ledningarna från Indalsälven till Mellansverige en ny gemensam 220 kV linje skall byggas med förut angiven sträckning från Krångede till Horndal. Styrelsen skall av denna linje bygga och äga den 160 km långa delen Hammarforsen—Stadsforsen—Torpshammar—Ljusdal, medan Krångede aktiebolag och aktiebolaget Svarthålsforsen tillsammans skola äga och bygga sträckorna Krångede—Hammarforsen och Ljusdal—Horndal med en sammanlagd längd av 195 kilometer. Linjesektionerna skola drivas hopkopplade och utnyttjas gemensamt. Då även denna tredje 220 kV ledning blivit fullbelastad, skall styrelsen enligt avtalet bygga en ny kraftledning från Ljusdal söderut, medan bolagen skola bygga en linje mellan Krångede och Ljusdal, så att styrelsen erhåller en egen sammanhängande linje Stadsforsen—Torpshammar—Ljusdal och söderut samt bolagen en linje Krångede—Ljusdal—Horndal. Linjedelen Krångede—Hammarforsen—Stadsforsen skall även efter tillkomsten av den fjärde stamlinjen användas gemensamt av styrelsen och bolagen och tjänstgöra som sammanbindningslinje längs Indalsälven för att möjliggöra samarbete mellan de fyra 220 kV linjerna till Mellansverige.

Kostnaderna för den nya stamlinjen, i vad densamma anläggning åvilar vattenfallsstyrelsen, äro — inräknade kostnaderna för erforderliga ställverk i Stadsforsen, Torpshammar och Ljusdal — beräknade till 7,400,000 kronor. Medel till påbörjande av statens del av stamlinjen hava anvisats av 1941 års riksdag (skrivelse nr 481). Huvuddelen av det återstående beloppet ingår i det för nästa budgetår av Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition äskade anslaget till distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk.

I skrivelse den 27 februari 1942 har *vattenfallsstyrelsen* framlagt förslag om ytterligare utbyggnad av stamlinjenätet från mellersta Norrland.

Styrelsen erinrar därvid till en början om att den tredje stamlinjen från Indalsälven till Mellansverige komme att färdigställas till hösten 1943. På denna komme då, anför styrelsen, att överföras kraften från de pågående utbyggnader, vilka beslutats vid tiden för avslutandet av avtalet om stamlinjens byggande, nämligen för vattenfallsstyrelsen Torpshammar, för Krångede aktiebolag ett fjärde aggregat i Krångede samt Gammelängsforsen och för aktiebolaget Svarthålsforsen Järpströmmen. Överföringsbehovet på stamlinjesystemet ökades genom nämnda utbyggnader med omkring 200,000 kW, vilket vore mer än som normalt beräknades kunna överföras på en linje. På grund av att en viss outnyttjad kapacitet hos de redan befintliga två linjerna kunde tillvaratagas genom att linjerna drevs parallellt, hade det räknats med att belastningen efter den tredje linjens tillkomst skulle kunna begränsas till omkring 170,000 kW per linje, vilket ansetts som ett i praktiken tillåtet värde.

Sedan avtalet ingåtts våren 1941 hade, fortsätter styrelsen, kraftbehovet fortsatt att stiga, varvid stegringen varit ännu snabbare än tidigare. Detta

hade medfört, att beslut om ytterligare kraftutbyggnader fattats. För vattenfallsstyrelsens del hade riksdagen godkänt utbyggnad av nya kraftstationer i Midskog och i Leringsforsen. Vidare hade Krångede aktiebolag beslutat att installera ett femte aggregat i Krångedestationen. Härigenom ökades det maximala överföringsbehovet med drygt 130,000 kW. Skulle även denna effekt överföras på tre linjer, skulle belastningen på var och en av linjerna bli icke mindre än 215,000 kW. Vid en så stor effekt skulle förlusterna i linjerna bli mycket stora. Dessutom skulle mycket omfattande anordningar, s. k. faskompensatorer, behöva anskaffas för att alstra reaktiv effekt. Det oaktat skulle stora vanskligheter föreligga i fråga om att upprätthålla en stabil drift. Det kunde konstateras, att det vore varken ekonomiskt riktigt eller tekniskt möjligt att driva stamlinjerna med en belastning, som nämnvärt överstege det förut angivna värdet av 170,000 kW.

Styrelsen framhåller i anslutning härtill, att den nämnda utbyggnaden av det femte aggregatet i Krångede icke varit beslutad, då förslag om utbyggnad av Midskogsstationen förelades Kungl. Maj:t. Ej heller hade tidpunkten för en av Skellefteå stad nu beslutad utbyggnad av Selsforsen varit känd. Sistnämnda station bidroge till att minska anspråken på kraft från statens vattenfallsverk i Övre Norrland och medförde sålunda, att större kraftbelopp kunde överföras söderut. Dessutom hade styrelsen föreslagit utbyggnad av Leringsforsen. Det vore dessa omständigheter, som gjort den fjärde 220,000 voltslinjen praktiskt taget outhärlig. Skulle någon ytterligare utvidgning av stamlinjenätet icke företagas till sommaren 1944, då de senast nämnda utbyggnaderna vore färdigställda, kunde man visserligen räkna med att den nytillkommande kraften under kritiska vattenbristperioder skulle delvis kunna överföras till bristområdena i Mellansverige, på grund av att de tre 220 kV linjerna icke då toges helt i anspråk, eftersom den befintliga krafttillgången då även i Norrland sannolikt vore mindre än normalt. Större delen av kraftproduktionen från de nya anläggningarna skulle dock få användas för sekunda ändamål i Norrland, t. ex. för elektrisk ånggenerering.

De utredningar, som företagits beträffande kraftöverföringen från mellersta Norrland till Mellansverige sedan utvecklingen av överföringsbehovet nu kunnat överblickas, hade också, yttrar styrelsen vidare, klart givit vid handen, att det vore erforderligt att fullfölja den plan, som angivits i det av Kungl. Maj:t och riksdagen godkända avtalet mellan styrelsen samt Krångede aktiebolag och aktiebolaget Svarthålsforsen. Den fjärde 220 kV linjen, som omtalades i denna plan, syntes nu böra färdigställas till sommaren 1944.

I anslutning härtill ha förhandlingar upptagits med Krångede aktiebolag och aktiebolaget Svarthålsforsen, vilka lett till ett av bolagen godkänt avtal. Vattenfallsstyrelsen har för sin del godkänt avtalet under förbehåll av Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande. Avtalet torde såsom bilaga få fogas till dagens statsrådsprotokoll.

Rörande avtalets innebörd har vattenfallsstyrelsen anfört:

Planen innebär såsom förutsetts i det tidigare avtalet, att bolagen bygga en omkring 150 kilometer lång linje mellan Krångede och Ljusdal och vatten-

fallsstyrelsen en 324 kilometer lång linje från Ljusdal söderut, varvid det befunnits förmånligast att draga den till Hallsberg. Härigenom skulle styrelsen erhålla en sammanhängande linje med sträckningen Stadsforsen—TorpsHAMMAR—Ljusdal—Hallsberg, medan bolagen skulle få en sammanhängande linje Krångede—Ljusdal—Horndal. Kraften från styrelsens underbyggnad varande kraftstation vid Midskog skulle så länge överföringskapacitet finnes i överskott på den linje, aktiebolaget Svarthålsforsen bygger från Järpströmmen till Krångede, överföras på denna linje till Krångede och vidare på linjen Krångede—Stadsforsen till styrelsens södergående stamlinjer. Då aktiebolaget Svarthålsforsen i framtiden genom ökad utbyggnad vid Järpströmmen eller av andra orsaker icke längre har utnyttjad överföringskapacitet på linjen från Midskog till Krångede, torde det vara lämpligt att styrelsen bygger en linje Midskog—Ånge, vilken i Ånge sammankopplas med vattenfallsstyrelsens nuvarande linje Stadsforsen—Ånge—Horndal—Västerås. Det torde vara ställt utom allt tvivel, att det är önskvärt att under nuvarande förhållanden uppskjuta byggandet av linjen Midskog—Ånge, tills bättre tillgång på ledningsmaterial föreligger.

I det nya avtalet har även överenskommits, att vattenfallsstyrelsen och bolagen skola samarbeta i syfte att åstadkomma samkörning mellan de olika stamlinjerna i den utsträckning det är tekniskt lämpligt. Härigenom bekräftas det i styrelsens underdåniga skrivelse den 17 maj 1941 gjorda uttalandet, att erfarenheten synes utvisa, att förutsättningar föreligga till ett rationellt samarbete mellan de statliga och de privata stamledningarna.

Den fjärde stamlinjen krävde, upplyser styrelsen, betydande mängder ledningsmaterial, speciellt aluminium. Det hade nämligen räknats med att de strömförande linorna skulle utföras av aluminium. Styrelsen hade förhört sig hos statens industrikommission, huruvida tillräckliga kvantiteter aluminium kunde ställas till disposition. Enligt under hand erhållna uppgifter syntes detta möjligt med nu föreliggande förutsättningar i fråga om tillgång på och produktion av aluminium, såvida icke nu okända behov, som ansåges böra täckas i första hand, framkomme.

Anläggningskostnaden för den del av den nya stamlinjen, som skulle komma på styrelsens del, har vid nuvarande prisnivå beräknats till 13 miljoner kronor. Då medelsbehov för den fjärde stamlinjen icke kunnat fastläggas vid beräkningen av anslagsbehovet för distributionsanläggningen under föregående höst, bleve enligt vattenfallsstyrelsen det för nämnda ändamål för budgetåret 1942/43 begärda beloppet å 13 miljoner kronor otillräckligt. Styrelsen beräknar, att för nämnda budgetår ytterligare 5 miljoner kronor erfordras.

Vattenfallsstyrelsen hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att *dels* godkänna det mellan styrelsen och Krångede aktiebolag samt aktiebolaget Svarthålsforsen träffade avtalet angående fortsatt utbyggnad av stamlinjenätet samt *dels* utöver tidigare begärda anslag till distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 5 miljoner kronor.

Det förslag, som hösten 1941 förelades riksdagen om en utbyggnad från statens sida tillsammans med Krångede aktiebolag och aktiebolaget Svarthålsforsen av en tredje stamlinje från Indalsälven till Mellansverige, åsyftade

att möjliggöra en överföring av de krafttillskott, som uppkomme genom färdigställande av de pågående vattenkraftsutbyggnaderna i mellersta Norrland. De utbyggnader, med vilka man räknade våren 1941, då preliminärt avtal träffades mellan vattenfallsstyrelsen och bolagen, utgjorde för vattenfallsstyrelsens del kraftstationen vid Torpshammar, för Krångede aktiebolag ett fjärde aggregat i Krångede samt en kraftstation i Gammelängsforsen och för aktiebolaget Svarthålsforsen en kraftstation i Järpströmmen. Sedan våren 1941 har kraftbehovet fortsatt att stiga snabbt, och ytterligare kraftutbyggnader ha därför ansetts nödvändiga. För statens vidkommande har sålunda beslut fattats om utbyggnad av en ny kraftstation i Midskogsforsen, varjämte riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts i 1942 års statsverksproposition framlagda förslag anvisat medel till en ny kraftstation i Leringsforsen. Krångede aktiebolag har vidare beslutat installera ett femte aggregat i Krångedestationen. Slutligen må nämnas, att en av Skellefteå stad numera beslutad utbyggnad av Selsforsen indirekt kommer att medföra ökade anspråk på överföringsmöjligheterna från Norrland till Mellansverige, i det att genom tillkomsten av denna kraftstation kraft från övre Norrland frigöres för användning i övriga delar av landet.

Enligt vad vattenfallsstyrelsen i sin framställning anfört äger det nuvarande stamlinjenätet, kompletterat med den tredje stamlinjen, icke sådan sammanlagd kapacitet, att det är ekonomiskt riktigt eller tekniskt möjligt att medelst detta nät överföra även de blivande krafttillskotten från de numera beslutade eller ifrågasatta ytterligare kraftverksutbyggnaderna i mellersta Norrland. Därest kraften skall kunna utnyttjas på sätt som avsetts, är det därför nödvändigt att överföringsnätet kompletteras med ännu en stamlinje. I anslutning till vad som förutsattes i det år 1941 godkända avtalet ha vattenfallsstyrelsen, Krångede aktiebolag och aktiebolaget Svarthålsforsen träffat avtal om gemensam utbyggnad av en fjärde stamlinje, vilken förutsatts skola vara färdig till sommaren 1944.

Enligt avtalet skall linjen dragas från Krångede över Ljusdal till Hallsberg, därvid bolagen skola bygga sträckan från Krångede till Ljusdal, omfattande en längd av omkring 150 kilometer, och vattenfallsstyrelsen återstående del, 324 kilometer. Härigenom skulle bolagen erhålla en sammanhängande linje mellan Krångede, Ljusdal och Horndal och vattenfallsstyrelsen en linje med sträckning Stadsforsen—Torpshammar—Ljusdal—Hallsberg. Kostnaderna för den del av stamlinjen, vars byggande skulle ankomma på vattenfallsstyrelsen, äro vid nuvarande prisnivå beräknade till 13 miljoner kronor. Av detta belopp skulle för nästa budgetår erfordras 5 miljoner kronor.

Vad vattenfallsstyrelsen anfört har övertygat mig om angelägenheten av att den ifrågasatta ytterligare utbyggnaden av överföringsnätet från Norrland kommer till stånd inom den av styrelsen avsedda tiden. Att denna utbyggnad sker genom samarbete mellan vattenfallsstyrelsen och de större enskilda kraftproducenterna synes mig lämpligt. Ett dylikt samarbete innebär fördelar för såväl styrelsen och de enskilda kraftproducenterna som landet i dess helhet, i det att anläggningskostnaderna minskas och behovet av ledningsmaterial, vara

stor knapphet för närvarande råder, begränsas. Jag anser därför, att det nästlidna år i nu berörda hänseende påbörjade samarbetet bör fortsättas, och är sålunda beredd att tillstyrka, att det statsmakternas prövning underställda avtalet godkännes. Det må här erinras, att avtalet träffats under förbehåll bland annat, att tilldelning av material för stamlinjen kan erhållas av de statliga kristidsmyndigheterna.

Mot det av styrelsen för nästa budgetår äskade beloppet av 5 miljoner kronor för påbörjande av det arbete, som enligt avtalet skall utföras av styrelsen, har jag icke något att erinra. Beloppet torde böra inräknas i det i årets statsverksproposition begärda anslaget till distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk, vilket i anledning härav torde böra ökas från äskade 13 miljoner kronor till 18 miljoner kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte

dels föreslå riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t godkänna det vid dagens statsrådsprotokoll fogade avtalet mellan vattenfallsstyrelsen samt Krångede aktiebolag och aktiebolaget Svartålsforsen angående gemensam utbyggnad av en ny stamlinje mellan Krångede, Ljusdal och Hallsberg;

dels ock — med ändring av Sitt i 1942 års statsverksproposition (kapitalbudgeten, bilaga 4, punkt 40) framlagda förslag — föreslå riksdagen att till *Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 18,000,000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fredric Hawerman.

Bilaga.

Stamlinjeavtal nr 2.

I anslutning till avtalet rörande landets kraftöverföringssystem för 220 kV och högre driftspänning den 23/12/10 maj 1941, nedan kallat stamlinjeavtal nr 1, mellan Kungl. Vattenfallsstyrelsen, nedan kallad Styrelsen, å ena sidan, samt Krångede Aktiebolag och Aktiebolaget Svarthålsforsen, nedan kallade Bolagen, å andra sidan, har följande avtal, benämnt stamlinjeavtal nr 2, träffats.

§ 1.

För att möjliggöra kraftöverföring från mellersta Norrland till Mellansverige utöver vad som kan ernås med de i stamlinjeavtalet nr 1 definierade stamlinjerna nr 1, 2 och 3 samt Indalsälvslinjen skola kontrahenterna i enlighet med § 3 i stamlinjeavtal nr 1 samverka om utbyggnad av ytterligare en stamlinje (nr 4).

*Avtalets
innehåll*

Denna linje skall utföras för 220 kV spänning och med en ledningsarea, motsvarande cirka 250 kvadratmillimeter koppararea. Linjen och de anläggningar, som anknytas till den eller erfordras för dess drift, skall vara utförd på ett tekniskt förstklassigt och betryggande sätt.

§ 2.

Till den 1 september 1944 skall
av Styrelsen färdigställas en kraftledning från Ljusdal till Hallsberg,
av Bolagen färdigställas en kraftledning från Krångede till Ljusdal.

*Utbyggnad av
stamlinje-
nätet.*

Hela linjen Krångede—Ljusdal—Hallsberg kallas i detta avtal stamlinje nr 4.

På sätt i stamlinjeavtalets § 3 säges, brytes i Ljusdal förbindelsen mellan Styrelsens del av stamlinje nr 3 och Bolagets del av samma linje, varefter sammankoppling sker med respektive kontrahents del av stamlinje nr 4 i den mån icke av särskilda skäl jämväl i fortsättningen förbindelsen i Ljusdal upprätthålles.

§ 3.

Kontrahenterna förbinda sig att i god tid samråda beträffande ytterligare utbyggnad av stamlinjenätet utöver vad som i § 2 avtalats.

*Framtida
planer.*

§ 4.

Vardera kontrahenten äger fri dispositionsrätt till de linjer, som denne utfört.

*Dispositions-
rätt.*

Kontrahenterna förbinda sig emellertid att i den mån det är tekniskt lämpligt verka för ett rationellt utnyttjande av stamlinjesystemet genom samkörning i lämpliga punkter.

Dessutom förbinda sig Bolagen att fr. o. m. den 1 juni 1944 tills vidare överföra Styrelsens kraftproduktion i Midskogs kraftstation till Styrelsens del av stamlinjenätet.

§ 5.

Kontrahenterna bestrida var för sig alla anläggnings-, underhålls- och driftkostnader för de delar av stamlinjerna, som skola av dem jämlikt stamlinjeavtalen nr 1 och 2 utföras. Kostnaderna för eventuella kopplingsanordningar

*Kostnads-
fördelning.*

mellan Styrelsens och Bolagens delar av stamlinjenätet bestridas till hälften av Styrelsen och till hälften av Bolagen, dock att kostnaderna för strömbrytare, fränskiljare och till dessa hörande instrumentering skola bestridas av den kontrahent, i vars linjedel de ingå.

Härvid medräknas icke de anordningar, som betingas av eventuell inkoppling av Hammarforsens kraftstation till Indalsälven. Under den tid, då den i § 4 stadgade transiteringen från Midskogsforsen pågår, skall Styrelsen svara för strömbrytare, fränskiljare och till dessa hörande instrumentering i Midskog för Aktiebolaget Svarthålsforsens linjer Järpströmmen—Midskog och Midskog—Krångede. Skulle sedan transiteringen upphört jämväl i fortsättningen samkörning ske i Midskog skola dock bestämmelserna i föregående stycke tillämpas för kostnadsfördelningen mellan Styrelsen och Aktiebolaget Svarthålsforsen.

För varje påbörjat effektbelopp om 5,000 kW, som endera kontrahenten mera kontinuerligt överför på medkontrahenten tillhörig del av stamlinjenätet, betalar den förra kontrahenten i efterskott en månatlig överföringsavgift per kilometer av två tiotusendelar ($\frac{2}{10000}$) av den genomsnittliga anläggningskostnaden per kilometer för hela stamlinje nr 3 och 4, Indalsälvslinjen samt linjen Järpströmmen—Krångede, vilken avgift förfaller till betalning 14 dagar efter räkningens mottagande. Kontrahent anses därvid icke till någon del utnyttja medkontrahents stamlinje nr 1, 2, 3 och 4, förrän och i den mån den förra kontrahentens sammanlagda behov av överföringskapacitet till Mellansverige överstiger 340 MW i Norrland inmatad effekt (dubbla överföringskapaciteten hos envar av stamlinjerna 1, 2, 3 och 4).

Styrelsen förbinder sig att t. o. m. den 31 december 1946 erlägga avgift till Aktiebolaget Svarthålsforsen för i § 4 överenskommen transitering av kraftproduktionen i Midskogs kraftstation till Indalsälvslinjen i Krångede även om transiteringsrätten av Styrelsen icke begagnas.

§ 6.

Förlusttäckning.

Vid beräkning av hur de i stamlinjenätet uppstående förlusterna skola täckas, skola efterföljande principiella riktlinjer följas.

Förlusterna uträknas var för sig i stamlinjerna till Mellansverige samt Indalsälvslinjen, under förutsättning att Styrelsen respektive Bolagen i första hand fullbelasta sina egna linjer. Förlusterna i Indalsälvslinjen fördelas därvid mellan kontrahenterna i proportion till produkterna av överförd effekt och överföringsväg på Indalsälvslinjen. Den genom annan effektfördelning uppstående minskningen av förlusterna i stamlinjerna till Mellansverige och Indalsälvslinjen fördelas lika mellan Styrelsen å ena sidan och Bolagen å andra sidan. Förlusterna på linjen Midskog—Krångede fördelas i proportion till överförd effekt.

Vid täckningen av reaktiva förlusterna skola analoga principer tillämpas.

§ 7.

Samkörning och avräkning.

För att utarbeta närmare förslag till föreskrifter för samkörningen över stamlinjenätet, den ekonomiska avräkningen i samband därmed ävensom för att i tekniskt avseende i övrigt främja kontrahenternas strävan att rationellt utnyttja stamlinjenätet, skall tillsättas en teknisk delegation. Denna skall bestå av två representanter för Styrelsen, varav den ene skall fungera som delegationens ordförande, samt av i allt två representanter för Bolagen.

§ 8.

Överlåtelse av åtaganden m. m.

Bolagen må överlåta dem enligt denna överenskommelse åvilande åtaganden och tillkommande rättigheter på ett särskilt linjebolag, som äges av Bolagen.

§ 9.

I denna överenskommelse gjorda åtaganden ha skett under förbehåll för Styrelsens vidkommande av Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande senast den 1 juli 1942,

Förbehåll.

för Aktiebolaget Svarthålsforsens vidkommande, att Stockholms stadsfullmäktige före den 1 juli 1942 bevilja anslag, motsvarande elva femtondelar av kostnaden för den del av stamlinje nr 4, som skall bekostas av Bolagen,

för kontrahenterna gemensamt, att koncession för stamlinje nr 4 i tid beviljas samt att tilldelning av materiel för denna linje erhålles av de statliga kristidsmyndigheterna.

§ 10.

Meningsskiljaktigheter rörande denna överenskommelse skola i brist på åsämjande hänskjutas till en av statsrådet och chefen för Handelsdepartementet, sedan Styrelsen och Bolagen konsulterats, utsedd opartisk samt i tekniska och ekonomiska värv erfaren person.

Förfarande
vid tvist.

§ 11.

Detta avtal upphör att gälla den 1 januari 1950. Dock äga Bolagen rätt att fr. o. m. 1 januari 1947 frångå åtagandet i § 4 om överföring av Styrelsens kraftproduktion vid Midskogsforsen efter det skriftlig uppsägning skett minst två år i förväg.

Giltighetstid.

Detta avtal har upprättats i tre lika lydande exemplar, varav kontrahenterna tagit var sitt.

Stockholm den 27 februari 1942.

KUNGL. VATTENFALLS-
STYRELSEN.

KRÅNGEDE AKTIEBOLAG.

Yngve Holm.

W. Borgquist.

AKTIEBOLAGET SVARTHALS-
FORSEN.

Ake Rusck.

Carl Kleman.